

თეატრი და სხვადასხვა

სათავეთი სალიტერატურო აქრნალი

№ 26 1916 ზასი
 კვირა, 26 თიბათში 10 კ.

წელიწადი გომთხი
 გაგომცემისა

თავ. კ. ნ. აბხაზი
 აღმოსავლეთ საქართველოს თავდაზნაურთა წინამძღოლად ახლად არჩეული.

თეოფილე ხოსროვიანი
 1 მკათათვეს ვაწ უსრულდება, რაც მწერლობს და სამშობლო სკენის აღორძინებას ემსახურებოდა დაწვრილებით შემდეგ.

თავ. დ. მ. ნიშაძე
 დასავლეთ საქართველოს თავდაზნაურთა წინამძღოლად ახლად არჩეული.

26 თიბათში

მწერალი

მართი როგორც გიჭირდეს — ისე გიღირდესო. დასი ღღევანდელი მდგომარეობა გვევალებს, ისე გავისარჯნეთ, როგორც ჩვენს წინმსვლელობას მოუხდება.

ომიანობის გამო ჩვენს სასცენო ხელოვნებას ბევრი მუშაკი მოაკლდა.

თბილისი, ქუთაისი, ბაქო, ხაშური, ქიათურა და სხვ. წინა წლების მსგავსად, ალბად, წელსაც იყოლიებენ დრამატულ დასთ მაგრამ რაც უნდა უკეთესი ძალა შეჭკრიბონ, აწინდელ პირობებში გაუძნელდებათ სრულ ქმნილ დასთა შედგენა.

ამიტომ სიამოვნებით აღვნიშნავთ ქუთ. დრამ. საზ. — ის. გამგეობის განზრახვას თბილის-ქუთაისისთვის ერთი დასის შედგენის შესახებ

ფრიდ კარგი აზრია, მაგრამ ამ დასის მოქმედება მხოლოდ ამ ორი ადგილით არ არ უნდა შეიზღუდოს, არაქედ მან წარმოდგენები უნდა ჰმართოს ჩვენი ქვეყნის ყოველ კუთხეში, სადაც კი მოხერხდება.

რასაკვირველია, დასი უნდა იყოს რჩეული, დროის შესაფერი რეპერტუარით, ყოველი პიესა სრულის ანსამბლით მოამზადოს და ერთი და იგივე პიესა ყვილგან დასდგას.

საქიროა ისიც მოვხსენიოთ, რომ ეს დასი ადგილობრივ დრამ. დასთა მოქმედებას არა თუ შე ფერხებს — წარმატების გზას შეუყენებს...

და რაც უფრო ბალე შეადგენენ ასეთს დასს — მით უკეთესი!..

ეპსკროუბი

როს თეატრის დიდ დარბაზში მესმის ვაშა, მესმის ტაში, ალტაცებით, აღმაფრენით დავნავარდობ მაშინ ც ში. მ გრამ როცა ფრთა წაჭრილი კვანძით დავალ ჩემს ქუჩაში, ველაჯ ვერთი ველარა მცნობს ამ ჩვენსლუხვირ ცხოვრებაში!..

ერთს პატარა დაბაში გავეცანი მე ამდარბაისელ თავადს. მეგობართან ვიყავი სტუმრად, აღფრთოვანებული გადავცქეროდით მალლობიდან მინდორ-ველს, როდესაც იგი მოგვიახლოვდა ჩვენ:

— ჰა, ყმაწვილებს გაუმარჯოს, როდის მობრძანდით ქალაქიდან?

— სალანი თავადო! გაიცანით! ახალგაზდა მწერალი...

— დიდათ სასიამოვნოა, დიდათ! დიდხანს დარჩებით, ყმაწვილო, ჩვენს დაბაში?

— სიამოვნებით დავრჩებოდი, რომ დრო მქონდეს, მაგრამ..

— რა თქმა უნდა, დრო არ გექნებათ. მაინც რამოდენი ხნით?..

— ხვალ დილით უნდა გავემგზავრო.

— არა გრცხვენიათ? — მიმართა მან ჩემს მეგობარს, — რომ შემთხვევით არ შეგხვედროდით, ისე უნდა წაბრძანებულიყო ეს ყმაწვილი, რომ ჩვენს ოჯახში პურმარტილი არ მიელო? ხომ იცი მე როგორ ვფასებ მწერლებს? გთხოვთ ამაღამ მეწვიოთ, შესაფერისად ვერ გავიმასპინძლდებით, მაგრამ ბრალი თქვენ მეგობარს დასდეთ.

— გეწვევით, გეწვევით, თავადო, უპასუხა ჩემს მაგივრად მეგობარმა და წყნარი ხმით მეთხრა: ვეწვიოთ, რა გვენადლებათ? მშვენიერი ასული ჰყავს, საუცხოვო დროს გავატარებთ.

* * *

დიდი კაკლის ძირში გავვიშალა სუფრა თავადმა. ყოველ გვირად სტდილობდა ჩვენს გართობას.

— ნუ მიიწყენთ, ყმაწვილებო. აბა ერთი გვიღერე რამე, — ეტყოდა თავის ასულს და ისიც სიმებთან ერთად აათრთოლებდა ნაზ ხმას და გრძნობით აღ'ავსე სიმღერებს უმრთებლად მთვარიან ღამეს.

— საუცხოვოა! მშვენიერია, — იტყოდა ჩემი მეგობარი ყოველ ღეჟის დასრულების შემდეგ და ვნებით აღსახე თვალებს მიაპყრობდა ასულს, ის-კი გააყურებოდა ღამის წყვილიადში და გატაცებული უმღერდა ვიღაც შორეულს თავის საყვარელ არსებას და არა ჩვენ.

დიდათ ნასიამოვნები დავბრუნდი ქლა-
ქში.

აჰ, აქ ვინ გთვლის ყურადღების ღირსად
საბრალო კაცუნა! უმნიშვნელო მწერალო,
ყოველ ფეხის ნაბიჯზე კიცხვა და გმობა, გა-
რეწარივით მარტოკა ხეტიალი, ხალხით სავსე
ქუჩებში, იქ-კი თურმე თავადებსაც სცოდნი-
ათ მწერლის პატივისცემა

ამ გვარ ფიქრებით ვიყავ გართული და-
ბიდან დაბრუნების ერთი კვირის შემდეგ, რომ
უეცრივ მხიარული ღიმილით შემოიქრა ჩემს
ოთახში ახლად გაცნობილი თავადი.

— ბატონ მწერალს გაუმარჯოს! როგორ
გიკითხოთ? აჰ, დამკირდით და მოგნახეთ
კიდევ. სიმართლე გითხრათ ცუდი ადგილი
ამოგირჩევიათ, რატომ სასამართლოს ახლო
არ სცხოვრობთ? ახლა ერთი სათხოვნელი რა-
მა მაქვს და იმეღია...

— რით შემოძლია გემსახუროთ.

— გადაშვიდა, ყმაწვილო, ერთი ყ ძახი
ჩემი ნაყვევი და ერთ მზავს მიწვევს. მთელ
ჩვენ სოფელში მის მეტი ურჩობას ვერ მიბე-
დავს, ისკი... ჰა! ჰა! ჰა! ისეთი თხოვნა უნ-
და დამიწერო, რომ ის ყძახი გავაცემბირო,
უსათუოდ უნდა გავაცემბირო. საბუთიც მა-
ქვს, ყმაწვილო: წითელ რაზმში ნამყოფა
ის ყაზილარი ისა.

— მოწყალეო ხელმწიფე! მე თქვენი
თხოვნის დაწერა არ შემოძლია.

— აჰ, აბა როგორი მწერალი ხარ, თუ
ამისთანა უბრალო თხოვნას ვერ დ წერთ?
ხა! ხა! ხა! გაიცინა თავადმა, რადგან ჩემი პა-
სუხი ხუმრობად ჩათვალა.

— თქვენ შეტღობაში შესულხართ, თა-
ვადო, ჩემმა მეგობარმა ჩემი თავი მწერლ დ
გაგაცნოთ. ამით ის-კი არ უნდოდა ეთქვა,
თუ ვისიმე დაბეზლება დაგკირდესთ პირველ
შემთხვევისათანავე მას მიმართეთო, არამედ
გაგაფთხილათ: ახალგაზნა მწერალია და ცუდი
არასფერი ჩიღინა, თორემ გაზეთის ფურც-
ლებზე...

— როგორ? თქვენ გაზეთის მწერალი
ბრძანდებით?

— დიდალ-დროგამოშვებით ვათავსებ წე-
რილებს....

მშვიდობით ბრძანდებოდეთ,—წამოიძახა
მან და საჩქაროდ გავიდა ოთახიდან...

მთ. ხომალდი

უბერო ჭირისუფალი

ალ. თევ. უიფშიძე ფრონელი

დიდუბის ჰანთეონი კიდევ ერთი ძვირფასი
სამაჩათი გამიღიდა.

სამშაბათს, 21 თებათვეს, მაწას მიაბარეს
საზოგადო მოღვაწე-მწერალი ალექსანდრე თევ-
დორეს ძე უიფშიძე, მწერლობაში ა. ფრონელის,
თერგ დაღუეღის, ა.—ღის, ან-ფარისა და სხ.
ფსევდონიმებით ცნობილი.

ალექსანდრე სოფელელი მღვდლის თევ. უიფ-
შიძისა და მაცანა ედილასვიღის ასუღის შვილი
ყო, დაიბადა 1862 წ. 1 იანვარს ს. წვერში,
გარის მას. პირველად სწავლობდა გარის სა-
სულ სასწავლებელში, აქედან - თბ. სას. სემენა-
რიაში, სდაც მეოთხე კლასამდე დანჩა, ხოლო
შემდეგ თვითმომზადებით გიმნაზიის მერვე
კლასის მოწმობა აიღო და 1884 წ. ხარკოვის
უნივერსიტეტში შევიდა, საისტორიო-საფილო-
ლოგიო ფაკულტეტზე (კავკასიის სტამბლით)
და 1888 წ. დასთავრდა უმაღლესი განათლებას.

იმ საფეხულს ხარკოვის გუბერნიაში ცნო-
ბილ მემამულე სოლნცევის ოჯახში დანჩა გუ-
ვერნიორად; იმავე წელს შემოდგომით სამშობ-
ლოში დაბრუნდა სამასწავლებლოდ, მაგრამ რა-
დგან იანაესკიმ არ მიიღო—არა რუსთათვის
(ტუხუმტებისათვის) ადგილი არა მაქვსო, ამიტომ
სახაზინო ჰალატაში შევიდა, მაღე სავუბერნია
საქმეთა სამმართველოს მდიონად, მერე—სავუბერ-
კანო ხაქმეთა სავრებუღის მდიონად, აქედან—

სახლციხის (ჯავახეთის) მომრიგებელ-შუაგანდა; შემდეგ—საკუბერნია მმართველობის მოვანბრედ (სოვეტნიკა), 1905 წ. მოძრაობის დროს—ქუთაისის გუბერნატორის თანაშემწედ, სანდ ცდილობდა მოძრაობას ხალხის სასიკეთო ნაყოფი მოეტანა. რეპტიის დაწესებისას, 1906 წ. სამსახურიდან დაითხოვეს, ამავე წლის ტასულს თბ. დეპუტატთა საკრებულოსთან სამიწათ-მომწეობა კომისია რა შეიქმნა, იგი კომისიის მდიანად იქმნა მიწვეული, სანდ სიკვდილამდე (16 თბახავემდე) მსახურება, კომისიის ბურჯად ითვლებოდა და აქ მოღვაწეობათ ჩვენი ქვეყნის სამიწათ-მოვლობელი საქმის დიდი ამაგი დასდო.

როგორც პრაქტიკული მოღვაწე, ალ. ეიფშიძე ზრუნავდა, რომ მიწა წესილი ხელადას არ წავსვლიდა, —მისი მუცადინეობით ქართველთა გლეხკაცობამ ორმოცდა ათათას დესეტ ნამდე მიწა შეიძინა, ცდილობდა დაბა-სოფლებში გზახიდებო გაკეთებინათ, ხელს უწყობდა ქართულ საკულტურო საქმეთა აღორძინებას, სრულიად საქართველოს გაერთიანებას—სხვა და სხვა გვარტომის ქართველთა შეკავშირებას. საერთო სამშობლოს—საქართველოს საკეთილდღეოდ და სხ. ბეჭითი მშრომელი კაცი იყო და განსაკუთრებული ყურადღებით ჰქონდა შესწავლილი ყველას ის საბუთი, რომელიც საქართველოს რუსეთთან შეერთების დროს შეეხება: სახელმწიფოებრივი, საეკლესიო, სამიწათმოკლელი და სხ., ამიტომაც იყო, რომ ამ კითხვების შესახებ მას მიმართავდენ ხოლმე და იიცო შესაფერ მოხსენებას. ამხადლებდა ხოლმე საჭირო ადგილს წარსადაგებად.

როგორც აღამიანი, ალ. ეიფშიძე ყველასთვის საუვარედ, პატრიარქსემ და სამაგალითო პირად იყო მიხნეული. თუმიცა თვით სტიპენდიით გამოიზარდა, სამშობლოში დაბრუნდა თუ არა, ყველას დახმარებას ხელი გაუწოდა: მამისეული სახლი უფროს ძმას (გიგოს) დაუთმო, დებს უმატრონა, თვით თბაღისში სუკეთესო სახლი შეიძინა, ს. სილოლაშენში მშენიერი ხილის ბაღი გააშენა (რვა დღეურამდე), სასახლით და ფიქრობდა საზოგადოებისთვის განდერძობინა, ტარნა ამ სურვილის შესრულება მოულოდნელმა სიკვდილმა ადარ აცადა. თუმიცა მისი ასეთი გარჯა, კერძოდ ქონების შექნა, ყველას ქართველისათვის მისაბაძო უნდა იყოს, ჩვენ მანდ

მხოლოდ ამ მხრივ არ ვაფასებთ მის მოღვაწეობას, არამედ მწერლობით.

როგორც მწერალი, ალ. ეიფშიძე სიერმიდანვე მისდევდა მწიგნობრობას; პირველ ხანში სემენარის მოწაფეთა ჟურნალის „ნარჩი ტვინი“ ს. შთავარი თანამშრომელი იყო, 1884 წ. ან. დულაძის ჟურ. „ნაბათა“ დაბეჭდა მოთხრობა გლეხთა ცხოვრებიდან, ამავე ხანებში ჟურ „ივერიაში“—გ. გარმინის რაგდინიე მოთხრობის თარგმანი, ხოლო უნივერსიტეტიდან დაბრუნების შემდეგ, 1889 წ. კახ. „ივერის“ მუდმივი თანამშრომელი იყოს, ვითარც განვითარებული კაცი, სამშობლო ქვეყნის ვითარებაში ჩახედული და ქართული ენის ფაქიზად მტოდნე, სასარგებლო და საჭირო ჟურნალისტად ითვლებოდა: ხშირად სწერდა მეთაურებსაც სახელგანთის მოწვევად. ბოლო ხანებში „კლდის“, თანამშრომელი შეიქმნა, ხოლო უკანასკნელ დროს—„საქართველოს“ ერთი დამფუძნებელიაგანი და მახლობელი თანამშრომელი.

მის მრავალ ნაწერთა შორის აღსანიშნავია: როგორც უკვე მოვისხენიეთ, „მთიულეთი 1804 წ.“ კახეთის ამბახება 1812 წ.“, „მთის არწივი შამილი“, „დიდებული მესხეთი“, და სხ. მაგრიამ ყველას ამათი გვირგვინის „მთიულეთი 1804 წ.“, ეს მადალი მამულიშვილური გრძობით, სისხლის წვეთებით დაწერილი ჩვენი დამოუკიდებლობის დაკარგვის ამბავი, და „ამბახება კახეთისა 1812 წ.“, ცრემლით შექმნილი მწარე ამბავი უმატრონად დარჩენილ ჩვენი ქვეყნის ახსრებისა ..

წაიკითხეთ, თუ არ წაგიკითხავთ, ეს ორი წიგნი და მიხედებით, რა უწყველდება გულს ამ ჩვენი ქვეყნის უებრო ტირის უფალს; რას გაიცნობთ, მამანი მათი დამწერის წინაშე მოწიწებით მუხლთ მოიდრეკთ და მასზე იტყვიით: „ის კაცი იყო ვით შეჭურვის კაცს კაცობა“, — ანსოდეს არ დავავიწყდებთ: ამ ნათელი მწერლის სულიერ-სწავლობრივი სახე და ნარჩ თაბას მის ნაწერებს გაცნობთ, რომ მამული შეიუვრონ, განაწიკებ სამშობლოს ტანობით თვისი სული იწროთ და მტკიცე მამულიშვილებად აღიზარდნენ.

დაე, ვისაც სამშობლოსაცან მადლობის დამსახურება ენატრება, ალ. ეიფშიძისებური მოღვაწეობა და კაცური კაცობით ცხოვრების გზა იჩინოს მამულის საკეთილდღეოდ.

ნეტარება შენ, შეგინებულ, ფეხქვეშ გაქვდილ მამულის წყდულთა მადამოდ მოვლენილო და მის სამსახურში სუდდადულო, სამშობლოს უებრო ტირისუფლო!..

იოსებ არიშთიელი

ხ მ ნ ი ს

ოლ ლოლობერიძე

მარო ზდივანი

თ ე ა ტ რ უ ი

ალ ყალაბეგიშვილი

იროდიონ ევდოშვილის ხსოვნას

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 24—25)

ახალი ცხოვრება ჩვენში სულ 30—35 წელი თუ იქნება რაც დაიწყო; ფეოდალიზმის დარღვევა და კაპიტალიზმის შემოსვლა გუშინდელი აზრების და, რასაკვირველია, რომ ამ ახალი ცხოვრების ნიადაგზე წარმოშობილი იდეოლოგიის ჯერ სუსტი და ფუნაუნდემული იქნება. ახალმა ცხოვრებამ ახალი აზრები შემოიტანა ჩვენს ცხოვრებაში, მაგრამ აზრის შემოტანა, თუ ადვილია, გრძნობის გადმონერგვა კი ზირდაზირ შეუძლებელია, ვინაიდან აზრი არის, თუ შეიძლება ასე ითქვას, მშრალი ინტერნაციონალური ფორმულა, გრძნობა კი ადგილობრივი, ნაციონალური მოვლენა, კონკრეტულ პირობებში წარმოშობილი და გამოხატული. ჩვენ შეგვიძლია სხვის შერტანა მტანად მტანად დასკვნებით მშვენიერად გავაშუქოთ ჩვენი ცხოვრება, ხოლო სხვისგან ნასესხებ გრძნობით კი ჩვენი ცხოვრებას ვერ დაგვატავთ ხელაფუნურად. გრძნობა, რომელიც ხელაფუნების საძირკველიც არის და კედელიც, სწორედ ადგილობრივად უნდა იყოს შემუშავებული და მხოლოდ მაშინ იქნება ის შესაფერის ტანსაცმელი ინტერნაციონალურ თავისების მქონე აზრისა. აზრის სამთავრო, მტანადება, ინტერნაციონალურია, ხელაფუნება კი-ნაციონალური. ვგულისხმობ გრძნობის ტემპერამენტის, ხატებათა თავისებურების და საზოგადოთ გარეგანის მხრივ, სადაც გადაწყვეტი მნიშვნელობა გრძნობას აქვს.

ასეთი განმარტების შემდეგ ჩვენში ევდოშვილის მიმართულების ჰოეზია, რასაკვირველია საკმაოდ უნდა ბოძიკობდეს. ეს ასეც არის და

კიდევ დიდხანს იქნება ასე. თუ ჩვენზე ასწილად განვითარებულმა ევროპის მუშათა მოძრაობამ ვერჯერობით მხოლოდ ვერჯერანი მოკვდა რა უნდა შექმნას ჩვენმა უბადრუმა, ნახევრად ფეოდალურმა ცხოვრებამ? კიდევ დიდი, დიდხანსა საჭირო, რომ ჩვენში წარმოიშვას ნამდვილი მუშათა ჰოეტი, ან მწერალი, რომელიც სულ ახალის გრძნობით და ახალის სადგებავებით გაგვიშუქებს ცხოვრებას. ამ მიმართულების მიმდევარი დღევანდელი ჩვენი ჰოეტები, თუ მწერლები მხოლოდ ნიადაგს ამზადებენ ასეთის შგონისათვის, ერთგვარ მასალას უგროვებენ მას. მუშათა ჰოეზია, ეს ქალაქური ხელაფუნება, ჩვენში ჯერ კიდევ სოფლური ჰოეზია ბატონობს და კარგა ხანად იქნება ასე.

დაუბრუნდეთ უდროვოდ დაკარგულ მოცანას, რომლის დამსახურება ქართული ხელაფუნებისა და აზროვნება-ლიტერატურის ისტორიის წინაშე ჩვენ კონსპექტიურად აღვნიშნეთ. ხელაფუნების წინაშე მისი დამსახურება, უნდა ვსთქვათ, რომ ერთობ მკრთალად მოვიხსნიეთ და საჭიროთ მიგვაჩინა დაგუმტოთ შემდეგი: მოიგონეთ ევდოშვილის მიერ დასატული მატანტადა, ლათი, მდიდრის ქულადასე მიხერეული მუშა, ასოთ-ამწითხნი, მკერავი ქალები, თვით ჰოეტის ლირიკული ქანდაკება, სადაც ის გაჭკვიანს იმეგობრებოწინ, წინ, გასწითო, ან და შედგრად გაიძახის დრუბლებში აჭრილი „მე დროს შვილი ვარო“, მოიგონეთ რეაქციის შემდეგ მის მიერ დაწერილი ზირდაზირ კლასიკური ჩანინა და ბევრი სხვა და დაშეთანხმებით, რომ ევდოშვილმა საკმაოდ

დაუტოვავ ქართულ ხელფანებს შესანიშნავის საღებავებით და ტემპერამენტით დახატული სურათები.

გვდამოვიდეთ, გარდა ლექსებისა, სწორად ბეჭეტრისტულ ნაწარმოებთან. მასწავლებელთა ერთ საზღვარგარეთ ცხარე ცრემლებით მატირა მისმა „კრავის ნამბობმა“. მოთხრობებს თავსებდა „კვალში“ და უმეტესად კი საბავშვო ყურნალებში, ასე რომ საბავშვო ლიტერატურაშიც ბევრი ხელფანური ნაწარმოები შექმნა მან. ამ მხრივ მას ნაკლებათ იტყობს ფართო საზოგადოებას, სამაგიეროთ „ჰეგელიანი“ და „ნაკადულით“ აღზრდილი ბავშვები მას შიშო მღვიმელზე ნაკლებათ როდი ადიდებენ.

ფრიად მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა განსვენებულმა აკრედე ქართულ იუმორისტულ ლიტერატურაშიც. ვის არ ახსოვს „კვალის“ რიგოლეტო, რომლის ყოველი ფელეტონი უმბანასავით გადმოგარდებოდა ხოლმე ყოველ კვირას რეკლამების წინა დროინდელ საქართველოში. ჩვენ, მაგ., ახლავარდობა მოვიდოდა თუ არა „კვალის“ უკანასკნელი ნომერი, შინაარსში იმ წუთში რიგოლეტოს მსამშობლოს ცნაზე“ს დავუწვიებდით ძეხას და გინახვდით თუ არა, გულის ფანტაზიით გაგჭრიდით ყურნაღის ამ ადგილს და ისეთის ხარხარით და ატანდებოდა ჩავიკითხავდით ფელეტონს, რომ მეტი არ შეიძლებოდა ყოველი სიტუაცია სიცილს გგვზონდა გოგონისა არ იყოს ამ უდავრდელ სიცილს იქით ვინ იტყოს რა გძნობებო იხანსვებოდა ჩვენს არსებაში. რიგოლეტო თავის მკვეთრ ენას უშინაარსო რამეებზე არ ავარჯიშებდა.

აი რა სახით ვიცნობდი მე ირადიონს და რისთვის შემოვიყარდა იგი ასე უსიღვრედ, ას უანჯაროდ.

და ერთ უბედურ დღეს-კი ხელავ, რომ ესე შენთვის სათაყვანოვ არსება სწორეთ იმ ხალხს ამოსდგომისა გვერდით, რომელსაც იგი მთელის თავის არსებით ებრძოდა და რომელთა მისწრაფების წინაღობაც მომართული იყო მისი მკაცრ-ქუხარე ქნარი. მე რე არ იკითხავთ რა გიყურე იყო ეს ნახტომი? ზოგის შემთქმედების საუკეთესო ხანა უკვე განვიდი იყო, მას უკვე ქეფნა და თქვაში, რის თქმაც კი შეეძლო, მისი ზოგტური არსების ფურცლები თითქმის საფსებით გადა-

ფურცლად და აი, როცა ის უკვე წაკითხულ წიგნათ ის იყო გადაიქცა, ისეუმა და სხვა ხეზე გადაფრენით ახლავადური ტანგების თქმა დაახინა. სთქვა თუ არა ამის შემდეგ მან რამე დირს შესანიშნავი, ამასე ქვევით მოგახსენებთ, აქ კი აი რასე მივაქტევთ თქვენს ყურადღებას.

მიუხედავად იმისა, რომ სათაყვანო არსების ამ გვარი საქციელი ძალიან ხშირად თავზარ დამცემიც კი არის, მე ვფიქრობ, რომ მაინც მოთმინებით უნდა აღვიკურვოთ, გძნობა უნდა დავაოკოთ და მოვიგონოთ შემდეგი სიტყვები ცოტა გადაკეთებით: მწერალი არის ადამიანი და არაფერი ადამიანური მისთვის უხეველო არ არის. თუ კარგი მწერალი იმავე დროს კარგი ადამიანი და მოქალაქეც არის, ეს ზირდაზირ ბედნიერებაა, მაგრამ ამ ფორმულის მეორე ნაწილში თუ მწერალი მოიკატკლებს, მაშინ ძალიან უნებურად ზურგი უნდა აქციო მისს ნაკლს და მისს უნდა დაეწყო, რაც მას კარგი და სასარგებლო შეუქმნია. ყოველ ადამიანში უზირველეს ყოვლისა ჩვენ უნდა გვაინტერესებდეს არა მისი კერძო ზირთება, არამედ საზოგადოებრივი მისი სახე ყოველ მწერლის დაფასებისას კვლავ-ძიების ცენტრი მისი მოდგაწიების შუაგულში უნდა გადაიტანო და არა ზირთეულ ცხოვრებაში, უკანასკნელი დროებითია, წარმავალი, ზირველი-კი უკვდავი და ვეგლასათვის საინტერესო. აბა დახედეთ ისტორიას რას გვეუბნება იგი: ბაირონი, როგორც ზირთება, ერთობ გარყვნილი იყო, მაგრამ ჩვენ ეს დღეს არც-კი გვახსოვს და მხოლოდ იმით ვსტკებოთ, რაც მან საზოგადოებას მიუძღვნა. ასეარ უიღვიც საქმად კათახსირებული ზირთება იყო, ძალიან უზირინიზო იყო ქვიეც და ხშირად მისს ჩადიოდა, რასაც გუშინ აძაკებდა. არჩუმანიური ზირთება იყო დოსტოვესკი, ნეკრასოვის ვინ იტყოს რას არ აწერენ; გოგოლი ხომ ზირდაზირ ბნელეთის მოციქულად მოველინა რუსეთს, არა სიმბატური ზირთებაანია გონხაროვი, ბისემსკი... მაგრამ ამის გამო არც ერთი მათგანი არ უარუევათ: რაც წარმავალი იყო მათში— წავიდა, ხოლო სახასოფრო-კი კაცობრიობის საზოგადოებო ზანთეთშია. წყალნი წავლენ და წამოვლენ, ქვიშანი დარჩებიანოა.

შეიძლება, როცა კრილობა ახალია. ისე ვერ

იმეჭველად აღმიახმა, ასე აღუშფოთებლად ვერ შესხვდებოდა დალატის, მაგრამ ისტორია გულისწავლის, როგორ უნდა მოგაქცეთოდა ამიტომ ნემეზიდის სასაცილოდ არ უნდა გავიხადოთ თავი და დროზე უნდა ჩავდეთ ნორმალურ კალატრია.

ასე ვმსჯელობ შე საზოგადოთ იროდიონის შესახებაც, რომლის მოწინააღმდეგეებთან გადასვლის გამო ჩემში გამოწვეული იარას მხოლოდ ის მოვლენა აღიზიანებს, რომელიც მისმა ახალმა მასწავლებელმა გაუწიეს მგოსანს. ვინ არ იცის, რომ იროდიონი და მისი პოეზია პირდაპირ სძულდათ და სძულთ დღესაც მგოსანს დღევანდელ ჭირისფედეებს; ახა ერთი სტრიქონი მაჩვენებს ვინმემ მათს ორგანოებში, სადაც ვინმე იროდიონ აქებდეს. მ.შ რით ავხსნათ ასეთი მოქცევა მათ მიერ მგოსანისადმი?

ცოცხალი იუფს ძველი რიგოლეტო და ბერანჟეს მთარგმნელი ევლოშვილი მაშინ ნახვდით, თუ როგორ დაიფრენდა ამ რწმენით მთავარე ხალხს, დღეს-კი... ხომ ხედავთ რისი მოწამე ვართ, ვინ ტირის ვის მკვლან? დღევანდელნი დასტორიან ნიანგის ცრემლებით მგოსანს, ხოლო დღემდე დღემს კალთაში-კი „მისთვის არცა სად სამარე; არცა სათხარად ბარია“, დღეს დღეობით მანც. ამაში პირველი დამნაშავე თითონ მგოსანია, მაგრამ რაც დასაწივებუდა, ის დასაწივებუდა და ევლოშვილი ისევე ძველი ევლოშვილად იქნება მიჩნეული. ისტორიის გადატრიალება აჩავის შეუძლია, დონკიხოტობას ნუჩავინ ჩემობს.

შექმნა თუ არა ევლოშვილმა შეთრე წრეში გადასვლის შემდეგ რაიმე თვალსაჩინო ხელგუნური ნაწარმოები? გადაჭრით შეიძლება ითქვას,

მ. ილიაშვილი

(გაგრძელება)

გზაჯი

იხ. „თ და ც.“ № 25

მაკ. მართლა? როგორს?

იას. ინტენდანტსტოში უფროს გენერლის ადგილზე მნიშნავენ, იმ ადგილიდან კარგა გამოჩინა მექნება! ესეც რომ არ იყვებ. შენ ჯერ მარტო ნდობა სთქვი... სახელი? იქილამ შეიძლება ხანდა ხან ვისესხოთ ხოლმე და მერე ჯამაგირიდან შევავებთ.

მაკ. კარგია, შენმა მზემ! ეგ კარგი მითხარი? (შემოვა მისამისხურე.)

მოსამს. თავად შაქრო დიდებულები გნლავთ.

მაკ. სთხოვე. (მოსამისხურე გადაის)

იას. რა? საქმე ხომ არა აქვს ოქროსთან?

მაკ. ჰო, უნდა კრებაზე წაიყვანოს, (ოქროს გასძახებს) ოქრო! შაქრო მოვიდა.

ოქროს ხმა (უხლავე გამოვალ.)

იას. შე გავალ! ხომ ვიცი რაზედაც დაიწყებენ ლაპარაკს. (გადაის)

III

მაკინე, შაქრო და ოქრო.

შაქ. (შემოვა. ხელზე ჭკოტის მაკინეს)

მაკ. მობრძანდით! ოქროც ეხლავე გამოვა, ვერ წარმოიღვენთ, რა რიგად მოწყენით

ყავს!

შაქ. არა უშავრს რა, გაფართობთ. (შემოდის ოქრო.)

ოქრ. აა! გამარჯობა შაქრო! რა! ა იქ? როგორა ხარ?

შაქ შე კარგად ვარა, მაგრამ შენ კი ცოტა კარა ვერ ყოფილხარ?

ოქ. საიდან წარმოიღვინე, რომ ვერა ვ არ კარგად?

შაქ. აი, კნენამ შემოჩვილა, რომ კარგ გუნებაზე ვერ არის ოქროვალ!

ოქ. ესე ჩემო ძმაო, ყოველთვის, რომ კარგ გუნებაზე იყვე! აღამიანი, რა იქნება? ინ არის იმისთანა, რომ მისი ჩანგი ერთ და იმავე სიმღერით ჟღერდეს?

შაქ. არავინ.

ოქ. აღამიანის გული მეორე ბუნებაა. ას, როგორც ბუნებას ესაქიროება განხილვა. დაკვირვება.

შაქ. ეგ მ რთალია. აღამიანის გული ჩვენ ვხვლთ არ არის. ის ემორჩილება რაღაცა გუგმბარ თვისებას (მაკინეს) კნენავ! ხვალ არ აპირებთ ოპერზე წამოზრძანებას? ვან-ზრანტი მღერის, ტრავიატაში?

მაკ. როგორ არა იასონს ბილეთები აუღია კიდეც!

შაქ. ოქრო, ხომ წამოხვალ კრებაზე?

რომ არაფერ ამის მავრს ადგილი არ ქონება. ის ისევე ძველ გზასე იდგა, ხოლო განცლებით ნაკლების ნიჭით. ვინაიდან სიბრახე ნიჭისთვის დამუშავდება შემოქმედების დროს ადამიანი უკეთილესი არსება უნდა იყოს ამიტომ ჩემთვის პირდაპირ გაუგებლად, თუ რამ ათქმევინა პატივცემულ იმ. ვართაგვას, ამ ჩვენში უკანასნელ წლებში კრიტიკულ ასხარეზზე გამოსე უკვლახე ტკვიან და დაკვირვებულ ადამიანს, რომ ეგდომეილმა მხოლოდ დასელების დაძარებით წახვას თავისი თავი და მათთან ყოფნისას არაფერი თვალსაჩინო არ შეუქმნია! პირდაპირ საკვირვებლად.

მინდა დარწმუნებული ვიყო რომ მგოსანი ამ სიტუვებით ბ. ვართაგავამ პირდაპირ დაშხაშა და ჩუმათ ცრემლები ჩამოაღვრევიან, მინდა თავი

დავჯერო, რომ ეგდომეილმა ამ სიტუვების წაკითხვისას უკვე შეიგნო თავის მდგომარეობის სიყალბე, მინდა .. მავრამ, ეს, კმარა რანდასთქვი...

განისვენე, ეგდომეილო, განასვენე! ჩემი რდა კი ის იქნება, რომ რანდა შეიძლება მალე დავივიწყო შენი საფლავის გარშემო ატეხილი განგაში, რათა კვლავ შეგიფარო ძველებურის სიყვარულით.

გ. მალაქიაშვილი

ხალხური ლექსი

რად მიტევ, მამასახლიო,
გულირათა გაქვს ღილია?
იმით თუ მეზულუნები,
ყველზე რა ჯაჭვი გკილია!—
რკინებით საფე სახლი გვაქვს. —
ძაღლები ჯაჭვით გვიბია.

გიდ. გელოვანი

ოქ. რასაკვირველია უსათუოდ. რომელ საათზე?

შაქ. სრულ-ოთხ საათზედ. ახლა იმიტომ-შემოვიარე შენსკენ, რომ შემეტყობინებინა! ისიკო ზალიშვილთან უნდა შევიკრიფეთ ყველანი.

ოქ ძალიან კარგი! ხოლო, ჩვენ უნდა ვეცადოთ, ჩვენმა ყოველმა შრომამ უქმად არ ჩაიაროს. არ უნდა მიესაზოთ ზოგიერთებს, ახალ მომავალ თაობას, რომელნიც ზათქით და ზეიმით ქდაგება სოფლად განახლებულ ცხოვრებას, თვითონ-კი თავს ანებებენ მამულ-დედულს, ჩაუგდია მოურავების ხელში, თვეში ექვსი-შვილი თუმნის გულისათვის შესულა სამსახურში და ტრიალებენ ქალაქის უფერულ დამყაყებულ მორავში! ჩვენს ლაპარაკს, ჩვენს სიტყვას საქმეც თან უნდა მოჰყვეს!

შაქ. ღიად, ჩვენი მოვალეობაა რომ პირნათლად შევასრულოთ ყოველივე დ წყებული საქმე. მაშ ასე. სწორედ ოთხ საათზე მოხვალ ისაკა! თან. მე კი ახლა უნდა სხვებსაც შევატყობინო. ნახვამდის

მაქ. რას მიეშურებით?

შაქ. არა, მეჩქარება. ნახვამდის, ოქრო!

ოქ. უსათუოდ მოვალ! ყველანი კი შეაგროვეთ.

შაქ ყველანი, ყველანი იქნებიან. ნა-

ხვამდის! (გადის)

ოქ. ოხ, მაკო, ვერ წარმოიდგენ, როგორ გაბრუებული ვარ! აღარ ა მესმის რა, სულ თვალ წინ მიდგა ქეთინო! რა ვიცი, რატომ არა მწერს წერილს? არა, უსათუოდ ხვალვე წავალ, შევიტყობ, რა მოუვიდა?

მაქ. დამშვილდი, ოქრო! მოითმ-ნე, მოგივა, რისა გეშინიან! განა შესაძლოა, რომ ქეთინომ გილალოტოს? მ გრამ ვთქვათ აგრეც მოხდა, განა ვაჟაკი არა ხარ? განა მაგისთანა რა არის ქეთინო, რომ იმის მსგავს ვეღარსად შეხედე?

ოქრო. (აღელდება) მაკო! რას მეუბნები! დარწმუნებული ვარ, ჩემს დასამშვიდებლად ამბობ მაგას, თორემ განა სიყვარულის ვაჭრობა ადვილია? არა, მაკო, ქეთინო უნდა ვნახო, უნდა გავიგონო მისი მშვენიერ ტუჩებიდან,

ოქრო, გენაცვლე, თავს შემოგველოს ქეთინოვო!

მაქ. (გდილობს გაასწროს თავის შეცდოას) ნუ გეშინიან, გენაცვალე. მიინცი ის ისეთი კარგი გოგონაა, რომ მავ სისაძაღლეს და ვერანობას არ ჩაიდენს და სხვაზე არ გაფიქვლის! (მაგა რთაფლთან რამდენი მე აკორდას აიღებს) მოდი, ოქრო, აიღე შენი სკრიპკა და დავუკრათ რაიზე სამხიარულო!

ძ ვ ე ლ ი მ გ ა ლ ო ბ ე ლ ნ ი
მღ. გრ კარბელაშვილი გ. ზალიკანიანი

ქართული შუსიკა

ქართულ სამღერა გალობის ასაღორძი ნებლად, სხვათაშორის, დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს ჩვენს მოზარდ თაობას, სასწავ-

ლებლებში და ბავშვობას.—

გასაოცარია, სწორედ, რომ აგერ რამოდენიმე ხანია ჩვენს სასწავლებლებში, ეს ბავშვების გონებრივად და ზნეობრივად განმავითარებელი საგანი რიგიანად ვერ მოეწყობა ვერც ერთ ქართულ სკოლაში ქართულ სიმღერებს ვერ გაიგებთ,— გალობა ხომ ყველგან მოსპობილია.— გასაოცარია იმიტომ, რომ ახლა სპ. ციალისტი მასწავლებლები ჰყავთ, რომელნიც წინანდელ გალობის მასწავლებლებთან შედარებით უზრუნველყოფილნი არიან.—

რას ვხედავთ ახლა იქ? არასფერს და თუ არის რამ—არა ქართული.—იქაც სხვა ჰანგებზე, მართავენ ბავშვებს; ან არა და ღვთის ანაბარად არის მიგდებული ეს საგანი,— ბევრი კიდევ ასე ფიქრობს: „რა საჭიროა ეს

ოქრო. არა, სკედიანი სჯობია! (მივა აიღებს სკრინკას და ნაღვლიანად იტყვას.) იქნება გულზე მომეშვას, რაღაც ქვესავით მაზევს; მაკინეს აკომპანი შენდით დაეკრავს სევდიან შეჯგოდას, ვლასიკურ ნაწარმოებთან ცოტა ხნის შემდეგ შემოვა მოსამსახურე და შემოიტანს წერილს.)

IV

იგინივე და მოსამსახურე.

მოსამს (შემოვა) თქვენ სახელობაზე წერილია, კნიაზო! (გადასტეშს და გავა)

ოქ. (შესწავიტუნ ორგესტრი დაეკრავს) წერილი? (დასუდავს) ქეთინოსია.

მაკ. (ადედავს.)

ოქ (დაიწეებს კითხვას) „კნიაზო, მივიღე თქვენი სიყვარულით აღმავსე წერილი, მაგრამ გვიან. უდიდესად გზადლობთ გრძობისათვის, რომლის ამ უაღ ჩემგან მიღება მედი იქნებ, რადგან სხვას ვეკუთვნი...“ (ძლივს დაამთავრებს კითხვას უტრავ შეხედავს მაკინეს და სასწავლებელი ქეთინოსია დაეცემა მის მუხლებთან) მაკო, შემობრალე, მიშველე, დავიღუბე! (ქეთინებს)

მაკ. ოქრო! გენაცვალე! ნუ სტირი, განა ღირსა ის უმგზავსი შენი ცრემლებისა, შენი მწუხარებისა? რისიც ეგშინოდა, მაინც

არამცლა ის დამიანი კი არა გველი ყოფილ, გველი (გულში იკრავს და ჰგონის)

ფ ა რ დ ა

(სურათი შერეე)

(**ქნ.** თეგეე ზურაბიშვიდის სასტუმრო. ოთახი დაზათიანად მოწყობილი. მარცხნივ ფანჯარა აქვს, აქეთ-იქით კარები ოთახში ჰიანინოსდგხა, ოთახის შუა კედელზე ჩამოფარებული მშენიერი ხალი ჰატარა ტატზე ეფარება კუშეტა ზართულია ბალიშებით და მუთაქებით (ფანჯარასთან ზის და შიკს გაიყურება. მის სახეს მწუხარება ეტეობა, ხმა, დაზარაკი სეგდით გამსჭვალურია.)

ქეთინო შემოდი მაშო

მაშო. (შემოვა) ქეთინო, კიდევ ოქროზე ფიქრობ? რა დაგემართა, ქალო?

ქეთ. (ქეთინებს) მირჩიე, მაშო, შენიკირიმე, რა ვქნა? მასწავლე, როგორ გავძლო უიმისოდ? სად არის? ვისთან? მილალატა განა? მაშ ოქრომ სხვაზე გამცვალა? აკი მეუბნებოდა: შენა ხარ ჩემი ამ ქვეყნის საუნგო! დღეს რაღა ვარ მისთვის? განა არაფერი?

მაშო. დამშვიდდი, გენაცვალე, ქეთინო! ტირილით არაფერი გამოვა-რა! უნდა გცოდნოდა, ჩემო კარგო, რომ საერთოდ კაცები გაუტანლები არიან! ამისთვის, ჩვენ, ქალებს დიდი სიფხილე გემართებს მთთან! ოქრომ

საგანი ბავშვისთვის, რის გამოსადეგიაო?" და სხვა.

ჩვენს ქალებსაც ხომ სრულიად არ ეინტერესებათ ქართული სიმღერა—გალობა.

უწინ და სულ ახლო წარსულშიც თუ თითველ ქართულ ოჯახში რამოდენიმე ქალი იყო მომღერალ-მგალობელი, ესლა მთელ საქართველოში სანთლით რომ ეძებოთ, ერთ ქალსაც ვერ იპოვით ქართულად მომღერლს და თუ შეხვდებით ძალიან იშვიათად.—აბა ახლა თვალი გადაავლეთ, რამდენ ქართველ ახალგაზდა ქალს აქვს მიღებული, თუ უმაღლესი არა საშუალო მუსიკალური განათლება მაინც?!—როგორც ყმაწვილი კაცები, ისე ქალებიც მრავლად მოგვეპოვებიან მუსიკის მკოდნენი როიალ-პიანინოზე, სკრიპკაზე და ნამეტნავად გიტარაზე დამკვრელები, ოპერისა და რომანსების მომღერალ-

ნი, მაგრამ რა გამოვიდა?!—ნუ თუ იგინი რასმეს ჰმატებენ მშობლიურ მუსიკას?!. სრულიად არაფერს!.. ისინი აღზარდა საშობლომ, რომელიც ისე აქვთ დავიწყებულა, რომ არა თუ ქართული სიმღერა-გალობა აღარ ახსოვთ, ქართულ ლაპარაკსაც აღარ კადრულობენ!..

სხვას ალევენ თავიანთ ცოდნას, ნიქსა და არც-კი აგონდებთ, რომ მშობლიურ მუსიკაში პატარა წვლილი მაინც შეიტანონ?!.. მაგალითი არ ყოფილა, რომ ქართველ ქალს შეედგინოს ქალების მომღ-მგალობ. გუნდი, ან რომელიმე ქალთა წრეს, ან ქალთა საზოგადოებას თავისთან დაეარსებინოს ქალთა გუნდი და მზრუნველობა გაეწიოს.

ამ რიგად, ჩვენი მუსიკის წინმსვლელობისთვის ამ ოცდა ათი წლის განმავლობაში თვალს ჩინო რამ თითქმის არაფერი გა-

დამტკიცა ეს! აბა ღირს იმაზე ამდენი წუხილი! იცოდნენ ბოროტება, ავი საქმე, არას ღროს არ დაიმალება. ზოლოს, საცა იქნება, თავს გამოჰყობს! ოქრ-მაც დაამტკიცა, გამოიჩინა თავის თავი, კეთილშობილება შენ წარმოიდგინე, იმის სიტუდეს და თავს მისი და განოც-კი არ მალავს! რა კაცი ყოფილა და რანაირად კი გვაჩვენა თავისი თავი, დეე, შენზე უკეთესი სხვა მენახოს ცის ქვეშეთ. ეტყობა შეიგნო ჩემი ძვირფასო, რომ შენ წმინდა გულს ვერ მოუვლიდა და ირჩია დაენებებინა შენთვის თავი.

ქეთ. ოხ, არა მაშო! იმან გაიგო, ამოიკითხა ჩემი გულის პასუხი!

მაშო. სჩანს ვერ ამოუკითხნია რიგინად ვერ უცვნია, ჩემო კარგო! (პატარა ბაჟუსა მერე) ქეთინო! დაანებე თავი იმ ადამიანს, რომელმაც ვერ შეძლო შენი დაფასება, ვერ იცნო შენი გულის წადილი, შენი წმინდა, შეურყვეველი სიყვარული და ზიზღით შეხედე იმას. თანაუგრძნე, რმ ადამიანს, ვინც თავს გვევლება უიტყვოდ, მოკრძალებით! იღუმანლის ხმით გვევდრება და გეუბნება: ქეთინო ჩემო ანგელოზო რა დაგიშავე, რად არა გრძნობ ჩემი ღიდის ხნის გულის ტკივილსაო!

ქეთ. ვისზე ამბობ?

მაშო. ვისზე და ჩვენ პალიკოზე? იცი, ძვირფასო? გუშინ აქ იყო, ის თავიგული იმან მოიტანა ახლაც აქ არის და უხმოდ შემოგტრფის!

ქეთ. რას მეუბნები, მაშო! ჩემთვის დამიწახე აღარავინ არსებობს. ჩემი გული ყველასთვის ცივია, მიუკარებელი!

მაშო. ახ, ქეთინო, რომ იცოდნენ რა ნაირად იტანჯება პალიკო. ნეტაი პირველადვე შენს გულს იმისთვის დაეკვნესა, რა ბედნიერი იქნებოდი! ახლა იცი ჩაგვციებია მე და დედაჩემს, უსათუოდ უნდა წავიდეს აქედან საზღვარ გარედაო. შეიძლება ქეთინო! იქ გადი ყაროს გულს ვარამო! იქ იწამლებს კიდევაც, თორე ისე გახდა ამ ორ თვეში, სიცოცხლის ნიშან-წყალი აღარ ეტყობა. მის სიცოცხლეს მოსპობას მეც თან ვაგყვებო!

ქეთ. კარგია, მაშო, თუ ღმერთი გრწამს, დაანებე მაგ ლაპარაკს თავი. მომაშორეთ შენც და დედაჩემსაც!

მაშო. ქეთინო, გერწმუნე... ხომ იცი შენთვის ბედნიერება გვინდა!

ქეთ. მაშო, შემობრალე! გენაცვალე, მასწავლე, ამ გულს რა ვუყო? შენ როგორ მოიქცეოდი ჩემს აღვილას?

მაშო. როგორ და პალიკოს შევირთავდი.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

გვიკეთებია.

ამერიიდან მიიწვი უნდა ეზრუ-
ნოთ ამ საქმის ნაყოფიერად მოგვა-
რებაზე, როგლის ასაღორძინებლად
და ასაყვავებლად უპირველესად სა-
ჭიროა შეერთება, შეთანხმება მუ-
სიკოსებ-სა, ძველ ქართულ სიმღე-
რა-გალობის მკოდნე პირებთან და
ლოტბარებთან ერთად, საჭიროა ფა-
რთო პროპაგანდა საკუთარი მუსი-
კალურ ორგანოს გამოცემით, ხში-
რად კითხვა ქართულ მუსიკის შესა-
ხებ ლექციებისა, მოხსენებისა, უმ-

ძველი მგალობელი

ქმანი კარბელაშვილი—მლ. ვასილ, პოლე და ანდრო (ჩოხაში
დევ. გ. მღებრიშვილი და მლ. ალ. მალოდდინაშვილი

თავრესად კი სიმღერებ-საგალობლების გადა-
ღება—გამოცემისა
და გავრცელების მოწყობა. უნდა დაარსდეს
ქართული, სახალხო მუსიკალური საზოგადო-
ება, რომელმაც გახსნას ქართულ სიმღერა—
გალობის სპეციალური სახალხო სკოლა, ანუ
კურსები თეორიულ პრაქტიკულ სამეცადინოდ
მასწავლებლებისა, ახალგაზდა ნიჭიერ მომ-
ღერალ-მგალობლებისა და სხვათათვის. საზო-
გადოებისავე ხარჯით შესდგეს (გალობისა კი
სამღვდლოების ხარჯით) ერთი სამაგალითო
მუდმივი საამო ხმებით შეწყობილი გუნდი
(არა ნაკლებ 25 კაცისაგან შემდგარი), რო-
მელიც უნდა აკმაყოფილებდეს საზოგადოების
ყოველივე მოხონილებას, სიმღერა-საგა-
ლობების გადასაღებად. საქართველოს ყო-
ველ კუთხეში უნდა იგზავნებოდნენ მკოდნე
პირნი ფონოგრაფით, წელიწადში ერთხელ
მიიწვი. დაბა-სოფლებიდან მოწვეულ უნდა
იქმნენ იქუთივე შესანიშნავნი ძველი მომ-
ღერალ-მგალობელნი, რომელთა მონაწილე-
ობით იმართებოდნენ საერო და სასულიერო

კონცერტები, სხვა ქვეყნების მგავსად უნდა
მოვაწყოთ დიდი რიმიღერა გალობათა უქმე-
ები, მომღერალ-მგალობელთა გაჯიზრება და
ნიჭიერნი ლოტბარნი, ან გუნდნი დაჯილ-
დოვებულნი უნდა იქმნენ საზოგადოების მიერ
სხვათა წასახალისებლად. საქმის ამ გვარადმო-
წყობა-კი ვმეორებ მოითხოვს მკოდნე პი-
რების შეერთებას, მუყაით, ერთულ მუშაო-
ბას, გატაცებულ სიყვარულს და უმთავრე-
სად-კი საზოგადოების და ჩვენი ქართველი
სამღვდლოების მხურვალე თანაგრძნობას და
მატერიალურ დახმარებასაც. დროა ერთხელ
და სამუდამოდ მოწესრიგდეს ეს კეთილი სა-
ქმე, ამ საქმეში უნდა ჩავაბათ მუშა მდაბიო
ხალხიც. უნდა ვეცადნეთ, ეს საქმე ხალხოს-
ნურ ფარგალში იყვეს ჩაყენებული და ჩვენი
მშობლიური მუსიკა მხოლოდ მაშინ გამოვა
იმ თითქმის გაქვავებულ მდგომარეობიდან,
რომელშიაც იგი დღეს იმყოფება და აღორძი-
ნება განვითარების გზას დაადგება.

მიხილ კაცსაძე

როქანსი

(ძღვნად ა--ბ)

ერთხელ გნახე, გულს ჩავექერ,
გაიჩინე მასში ბინა,—
მე ავთრთოლდი სიყვარულით
და ცრემლები მომედინა.
როგორც ცეცხლი აღგზნებული
ენტები და გულსა მდაგავ,

მე ვიწვები სიყვარულით...
განკურნების იმედს ვკარგავ.
ძილში მყოფი უცებ ვკრთები,
თითქო გულსა მცემდეს გრდემლი,
ვიღვიძებ და... ობოლ თვალზე
ისევ ცრემლი, ისევ ცრემლი...
ლ. ძიძიგური

ჩოწყაღებუბის დასა

შენ მიბხრობდი ბრძოლის ველზე ვით ევლები სანგრებს, თხრილებსა
 თუ ვით მფარველ ანგელოსად ევლინები ძმებს დაქრილებს,
 შენ მიაბზე, თუ რამდენსა ღრმა ქრილობა განუკურნე,
 სასიკვდილოდ მომზადებულს კვლავ სიცოცხლე დ უბრუნე.

შენ მიაბზე, თუ რამდენჯერ გაგიწო რავს შენი თავი,
 რომ განწირულ მოძმეთათვის აგეცდინა „ძმათ საფლავი“ —
 და ვინ მოსთვლის, რაც მიაბზე საგმირონი შენ საქენი,
 სახე სეველით გიღიბოდა სათნოების შუქის მფენი...

გახსოვს, მიბხარ: შენ რა გიქირს, არ გინახავს ბრძოლის ველი,
 არ გიგრძენია სიკვდილის ხმა, არც ქრილობითი ტანჯვა მწველი...

მე კი გულში ვიციწიოდი, ბედნიერად როცა მთვლიდი,

შენ სადგურის დიდ საათზე განშორების წუთებს სთვლიდი.

და ჰა, ხალხიც აფუსფუსდა, ცივად დაჭკრეს უცებ ხარი,
 და გაჰყვევი მატარებელს, და მე ვერც კი მოვასწარი
 მეთქვა შენთვის, რომ არა ვარ ჯარის კაცზე ბედნიერი,

რომელსაც სიკვდილისგან ეკარგება ხშირად ფერი;

თუმც არ ვიცი ბრძოლის ველი, და არ მხედება ცხელი ტყვია,
 თუმც არ ველი სიკვდილს მუდამ, და ქრილობაც არ მატყვია,
 მაგრამ... ვაჰმე!... გეტყვი დაო, რომ მე გული მაქვს დაქრილი,
 ჩაგრულთ კენესით დაკაწრული, ტანჯულთ კენესით დასერილი;
 ჩაგრულთ გმინვა წყლულს მიღვივებს, მაგრამ მკერდა მას იმარხავს,
 მას ვერავინ ვერ შემიხვევს, მას ვერავინ დაინახავს!...

ი სიხარულიძე

პაკაპ. ვლ. მიჩინაშვილი
 გერმანიაში ტყვედ წაყვანილი

სიხმარი სანგრებში

(მოთხრობა)

(გაგრძელება. იხ „თ და ც.“ № 25)

სხვებთან ერთად თედოსაც ერგო კენქი.

ელისაბედი გულ-მოკლული დაიარებოდა. მის-
 მა ხვეწნა-მუღარამ ვერ გასქრა.

ელისაბედი სახლში დაბრუნდა, თედო-კი
 „სბორნი პუნქტში“ გაგზავნეს. აქედან უკვე
 სხვა და სხვა ქალაქებში გაამწესებდნენ ახალ
 ჯარის კაცებსა.

სანამ კენქის ყრა იყო, სანამ გადასწყვე-
 ტავდნენ ვის სად გაგზავნიდნენ, თედო თა-
 ვის ტოლ-ანხანაგებსა ჰხედავდა, ამიტომ მარ-
 ტობა არც-კი უგრძენია. ისაც მათ ახალ-
 გაზრდულ თამაშ-სიმღერას აჰყვებოდა ხოლმე
 და იყო უზრუნველი.

მაგრამ გავიდა ერთი კვირა. ახალ ჯა-
 რის-კაცებს გამოუცხადეს, ვინ სად იყო გამ-
 წესებული, რომელ პოლკში ან რომელ ქა-
 ლაქში.

თედოს იმედი ჰქონდა, სულ თავის სო-
 ფლელებთან ერთად იქნებოდა, მაგრამ ეს
 იმედი გაუცრუვდა: მას პოლკში არამც თუ
 მისი სოფლელი ვინმე მოხვდა, არამედ, რო-
 გორც შემდეგ გაიგო კითხვის-კითხვით, ერთი

ქართველიც არ იყო აი, აქ იგრძნო მხოლოდ თედომ მარტოობა, და სწუხდა.

რაც უფრო ჰშორდებოდა თავს სოფელს, უფრო და უფრო აწვებოდა სევდა. რუსული არ იცოდა, რომ ისმესთვის გაეზიარებინა თავისი წუხილი.

გრძელმა გზამ და „გოინსკი“ მატარებლის ნელმა სიაჩულმა ხომ ამოართვა სული ბუნების წიაღში აღზრდილ თედო ა. რუქეთის განუწყვეტელმა ტრიალ მინდვრებმა გული გაუწყალეს. ის ცდილობდა სადმე გორა, ქელი მიანც დანახა, მაგრამ ოკეანესავით დიდ ტრიალ მინდვრებს ბოლო არ უჩანდა. ამ სახანაობამ თ ვი მოაბეზრა...

გზა და გზა ქალაქებსაც ხედავდა, საკმაო დიდ ლამაზ ქალაქებს, მაგრამ ვინ გაუშვებდა მათ დაწვრილებით გასაცნობად, როდესაც მისი მატარებელი დიდხანს არსად გაჩერებულა მერმე ქალაქებსაც მოაბეზრ თავი.

აი დანიშნულ ქალაქში ჩამოვიდა მისი პოლიკ აქ უნდა გაჩერებულიყვნენ. ვარჯიშობა და თოფ-იარაღის ხმარებაც აქ უნდა შეესწავლათ.

თედოს მეტად ეწყინა, როდესაც კავალერისტის ბუმბულიან ქუდის მაგიერ კარტუზი მისცეს. ხოლო ყვითელ ბუზმენტებით მორთულ ლურჯი ფერის კურტკისა და წითელ შარვლის მაგიერ რუხი ფეგის მუნდირი და შარვალი; დეზებით მორთულ ჩექმების მაგიერ რაღაც ბრაკუნა დალურსმული ჯარში ახლად შემოდებული ფეხსაცმელები. გარდა ამისა უშველებელი შინელი უჟავაზეს, რომელშიც ტანით პატარა და გამხდარა თედო ოთხჯერ მიანც გაეხვეოდა.

ახალ მოსოლები ორი-სამი დღე დასვენეს და მეოთხე დღეზე სხვებთან ერთად თედოც სათამაშოდ გამოიყვანეს.

ძალიან გაუჭირდა თედოს ვარჯიშობა. რუსულ ენის მკოდნე რუსებსაც კი უძნელდებოდათ „კამანდის“ შესრულება: აბა თედოს, რაღა დავმართებოდა, როცა თავის სოფელსა და სამაზრო ქალაქს იქით არსად ყოფილა.

როგორც იყო დაისწავლა ზოგიერთი საჭირო რუსული სიტყვები, როგორცაა

„ნაპრაგო-ნალეგო“ და სხვა, მაგრამ როდესაი აუხსნეს აფიცრის „ჩინების“ შესახებ, მათი სალამის მიცემა და ტიტლოს დაძახება, აქ სულ მუღამ იბნეოდა და ვერ არჩევდა. ვერ იხსომებდა ღენერალისთვის რა ეთქვა და პორუჩიკისთვის რა, და ასე ყოველ ახალ რამეზე რომ გადავიდოდნენ, თედო ყოველთვის დიდ გაუგებრობა — ტანჯვაში იყო.

— ნე ტაკ, კაცო, ა ვოტ ტაკ: ნიკაკ ნეტ, ვაშე პრეგოსხოდიტელსტეო, — უსწორებდა უჩტერ-აფიცერი და უყვიროდა, უწყრეოდა.

და თედოც სცდილობდა გაემეორებინა და დესწავლა მისი ნალაპარაკები. მაგრამ ყოველ მის დამახინჯებულ ნათქვამ სიტყვაზე სიცილ-ხარხარი წასქდებოდათ ხოლმე მის უმფროსს და ამხანაგებსა.

თუ კი სიტყვის თქმაში ყველა მას დასცინოდა, სამაგიეროდ რასაც შეისწავლიდა და დიხსომებდა, მასში ვერავინ აჯობებდა თოფის ხმარებაში და ვარჯიშობაში მას ვზოდში “ვერაჟი სჯობნიდა, და როდესაც მინდორში გაიყვანეს სასროლად, ერთი-ორი ტყვა თუ ააცდინა, თორემ ყველა გაარტყნიშნაში. ამიტომ რა გახარებული იყო, როდესაც „ზვოდში“ მის მეტეს კაი მსროლგოის იშანი არავის ჰქონდა.

(გაგრძელება იქნება)

მირ. ხორხელი

„ლალატი“-ს ავტორთან

ალ ივ. სუმბათაშვილთან.

1 თიბათვეს, „ლალატის“ წარმოდგენის დროს სახაზინო თეატრის კულისებში რო შევედი, პირველ საპირფარეშო ოთახში შევნიშნე ძველი საქართველოს ქართველი. ასეთი ტიპი რომელიღაც ვგონებ გ. გაბაშვილის, ნახატში მინახავს. ერთმანეთს ხელი ჩამოვართვით, მაგრამ რადგან სცენაზე მიემურებოდა აღარ გვისაუბრნია. „ლალატი“-ს მესამე მოქმედების შემდეგ მკლავში ხელგაყრილი შემიძღვა საპირფარეშოში და სავარძელი მომთავაზა.

— ყოველს თქვენს კითხვაზე სიამოვნე-

ბით მოგიგებთ პასუხს, ოღონდ რუსულად და ხმა მალლა მელაპარაკეთ...

— ქართული ენა? 9 წლიდან 19 წლამდე სამშობლოში ვცხოვრობდი, ქართლში, აქ გლახებში და ნათესაებებში ვტრიალებდი, და რაც მაშინ ვისწავლე—ის შემჩრა. შემდეგ რუსეთში ვიზრდებოდი, მაგრამ დედა უმთავრესად ფრანგულ ენას მასწავლიდა... რუსული ენა და ლიტერატურა მიყვარს, მაგრამ ეს როდი მიშლის ჩემი სამშობლოს და უცხოეთის ლიტერატურაც მიყვარდეს, თუ რუსულ ენას უპირატესობას ვაძლევ, ვე იმიტომ რომ მე რუსთა მსახიობი ვარ და ეს ენა ჩემი იარაღა...

— რა გზას უნდა დაადგეს ქართული თეატრი? —თავდაპირველად ის უნდა ითქვას, რომ თეატრი ურეპერტუაროდ სხეულია უსულოდ... ქართულ თეატრს ჰყავს საუკეთესო მსახიობნი: ქართულად „ღალატის“ წარმოდგენის დროს (26 მაისს) ვასო აბაშიძემ, ნ. ჩხიძემ, ვ. გუნიამ გამაოცეს თვისი არტიტული ნიჭით... არც ერთი ცალიერი ადგილი არა ჰქონიათ, არც ერთი ცრუ განცდა. ეგენი არა თუ თამაშობდნენ — ცოცხლობდნენ. ალ. იმედაშვილი? — ეს ხომ საუცხოვო შეოქმედებაა (დათო): თითოეული მათგანი წინა დანახვით კი არა სთამაშობს, არამედ ჰქვნიან სწორედ იმ დროს, როდესაც ხატების ამა თუ იმ მდგომარეობას ასახელებს. მაგრამ რა ქმნას კარგმა მსახიობმა თუ მასალა არ ექნება? ქართულ თეატრს ეკირვება ახალი დ. ერისთავი. კომედია — აი, რას თხოულობს დღეს მაყურებელი და სად შეუძლიან ფრთა გაშალოს ქართველმა მსახიობმა... ერთი სიტყვით ნიჭიერი დრამატურგია საჭირო, და განა მასალა ცოტაა? აიღეთ თუნდა ქართველ-სომეხთა ანუ სომეხ-თათართა ურთიერთობა, ჩვენი ინტელიგენცია. მაგ. პიესაში გამოვიყვანდი ქართველ ქალსა და სომეხ ვაჟს, ანუ სომეხსა და თათარს და მათი წრის ურთიერთობას...

— ქართველ-სომეხთა ურთიერთობა? ფრიად სამწუხარო მოვლენაა და რაც უფრო მალე ჩანელდება — მით უკეთესი ჩვენი მო-

მავლისთვის და მე მწამს, რომ ეს უთანხმოება მოისპობა.

— რას ვფიქრობ სამშობლოს სამსახურზე? გაუგებელია ზოგიერთების საქციელი, დალატს რომ მიკიჟინებენ!.. განა პავლე ტრუბეცკოი, ეს შესანიშნავი რუსის მოქანდაკე, რომელიც სიყრმიდანვე იტალიაში ცხოვრობს, სამშობლოს ენისა ერთი სიტყვა არ იცის და სახელიც-კი პავლე პაოლოდ შეიცვალა, მაგრამ შესანიშნავ ქანდაკებათ ჰქმნის და რუსის მოქანდაკედ არის ცნობილი, — სამშობლოს მოღალატეა? განა შექსპირი, ეს ინგლისის შვენება, იმავე დროს ჩვენი სიამაყე არ არის და ინგლისის სახელი უფრო არ განადიდა? — მე რომ მკითხოთ ერთი შექსპირი რუსის ას უნიკო მწერალს მირჩევიან, რაცა შემეხება მე.. მეც ჩემს სამშობლოს და საზოგადოდ ხელოვნებას ისე ვემსახურები, როგორც შემიძლიან... მე ვტრიალებ რუსის უმაღლეს მოაზროვნე, ხელოვნება — მწერლობის მოყვარულთა საზოგადოებაში, სადაც ქართველად მიცნობენ, მშვენიერ საქართველოს შეილად და ყოველთვის ვცდილობ ჩემს სამშობლოს სახელი კიდევ უფრო განდიდეს.

— დრამატული სკოლა? რა თქმა უნდა სკოლა საჭიროა, მაგრამ არა ისეთი, როგორც საზოგადოთ შკოლას გულისხმობენ მსახიობისთვის საჭიროა დიდი, ყოველმხრივი. ცოდნა და უმთავრესად იმ ენაზე აღზრდა, რომელზედაც ფაქრობს იმსახიობოს. არ შეიძლება რუსული ენით აღზრდილი ქართული სცენის მსახიობი იყოს... დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს ხმის დაყენებას, გამოთქმისა და შიხვრა-მოხვრას. მე რომ მკითხონ, ახალგაზრდას ხიობს მთელი ერთი თვე მხოლოდ ერთ სიტყვას შევასწავლიდი, სახელდობრ. შემოსულიყო ხოლმე და ეთქვა — „გამარჯობა“... დიად, ამასაც შესწავლა უნდა. ყველა კაცს თავისებური გამოთქმა აქვს და ამას სწავლ, ეკირვებოდა... მსახიობი როლს უნდა განიცდიდეს როლით სუნთქავდეს, თუ სურს მისი შემოქმედება ბუნებრივი ყოს.

არტიტობის სწავლა კი შეუძლებელია, — ეს ხომ იმას ემგვანება, კაცს უთხრა მწერლობა ისწავლეო, განა მე შემიძლიან ტოლ-

სტოი გავხდე? — ტოლსტოი მხოლოდ ერთი იყო. შეიძლება მივბაძო, მაგრამ ეს იქნება კარიკატურა. ასეა მსახიობიც: მას წრთენაუნდა, ტენნიკური განვითარება, მაგრამ თუ ბუნებით ნიკი, შენაგანი ცეცხლი არ ახლავს — ის ხელოვანი შემოქმედელი ვერ იქნება...

— რა გზით ავაშენოთ თეატრი? ჩვენ იმდენი თანხა არა გვაქვს, ერთბაშად ავაგოთ თეატრი, ამიტომ საჭიროა შეუჩერებლივ ვაგროვოთ შემოწირულება. სანამ საკმაო თანხის შევაგროვებდეთ... მე ჩემი მხრივ რაც შემიძლო გადავეცი...

— სამხატვრო თეატრის მიმართულება? — ჩემი შეხედულება უკვე აშკარაა. მას არ ვეთანხმებო, — ამ თეატრის არსებობა მხოლოდ ორიოდ კაცის საქმეა...

— სამშობლოში დავბრუნდე და ქართულ სცენაზე განისმას ჩემი ავტორიტეტული ხმა? მალე სამოცი წლისა შევსრულდები. სამშობლოში ვერ დავბრუნდები და ახლა მე ქართული სცენისთვის ვერც ვერაფერს გავაკეთებ.

მე ამ ეჟად ვსწერ ერთ ნაწარმოებს. რაფაელისა და მისი დროის ხელოვანთა ხანის შესახებ, რომელზედაც ოცი წელიწადია ვფიქრობ...

საკითხავი და საპასუხო კიდ ვ ბევრი დავგრა, მაგრამ ეს ვეღარ მოღასწართ. უკვე სცენაზე გაიხმეს. გარდა ამისა გენერლობის და ინტელიგენტთა რიგი მიდიოდა, რიგი მოდიოდა. იგივე ყველას უხვებოდა...

ჩემი განსაკუთრებული ყურადღება მიიპყრო საოცარმა წესმა — დისციპლინამ: „ღალატის“ ავტორი და მისი თანამშრომელი, რომელთაც ჯერ მარტო თბილისში „ღალატი“ ხუთჯერ ითამაშეს, ყოველ წერილმანში ციკლი რეჟისორს (ალ. წუწუნავას) ემორჩილებოდენ და ნაკიარ როლს საღეთო სიწმინდით ასრულებდენ... ნაზიჯი, ხმა, გამოთქმა, მიხვრამოხვრა, — ყოველივე ეს ისე იყო გამოზომილ-შეწყობილი, რომ გაოცდებოდი...

ი- სებ არიმათიელი

საჩხარის თეატრის ახალმა გამგეობამ (კნ. მარ, წერეთელი, ეკ. ქილოშვილისა, ეფ. წულუკიძისა, სევ. ქილოშვილი და თავ. ალ. წერეთელი) მხნედ მოჰკიდა ხელი საქმეს: ბ.ნ. ვ. შუვალოვს მოაწყობინა სათეატრო დარბაზი და შეიძინა ავეჯეულობა. რაკი საზოგადოებაში დინახა გამგეობის ნაშრომი, თვითონაც დაეხმარა სხვა და სხვა ნივთების შეწირვით. რეჟისორად მიწვეულია იანგო ავტალიდი, რომელიც მუყაითად მუშაობს. იანერის აქედ გამართულ წარმოდგენებიდან შემოვიდა 1000 მან-დე. 26 ივნისისათვის გამგეობის თაღსნობით დანიშნულია თეატრის კურთხევა. კურთხევაზე კ. აბაშიძე და გიორგაძე წარმოსთქვამენ დროის შესაფერ სიტყვებს შემდეგ წაიკითხება მილოცვები, სულამოზე წარმოადგენენ „სამშობლო“ს, წარმოდგენის შემდეგ გაიმართება ვახშაში. შენოსავალი თეატრს მოხმარდება, საჭიროა საზოგადოება თანაგრძნობით მოეკიდოს ამ საქმეს, ამ საქმის თაღსანი, სცენის მოყვარენი და რეჟისორი მადლობის ღირსნი არიან, რომ პირნათლად ემსახურებიან ნაკისრ საქმეს და სულიერ საზრდას აძლევენ საჩხერის საზოგადოებას.

ვუ ურევებ სრულს წარმატებას.

შალიკო სვადამუნელი

რ. სალაშაიას 20 წ. სახ. სცენაზე მოღვაწეობის აღსანიშნავად სახ. სახლში 26/V წარმოადგინეს „პარიზის დარიბ-დატაკნი“. მესამე მოქმედებაში დამსახურებულმა მსახიობმა კ. ყიფიანმა სცენაზე გამოიყვანა მ დღესასწაულე რ. სალაყაია და გრძნობიერი სიტყვაც უთხრა, რასაც ხალხი ტაშით შეხვდა. მიულოცეს წრის გამგეობამ, ადგილობრივმა, საბურთალოს სცენის და სხვა მოყვარებმა. მიართვეს საჩუქრებიც. — როგორც შევეტყუეთ ავლაბარის თეატრშიც განუზრახავთ, სამადლობელი წარმოდგენა გაუმართონ დამსწრე.

წვრილი სმგეები

➔ **დ. ბორჯომში** წ. კ. გამ. საზოგადოების განყოფილება თან არსებული ქართულ სცენის მოყვარეთა წრე 26 ივნისისთვის სდგავს ვ გუნთას „ღამის“.

➔ **დ. სურამში** 11 თბიბივეს სურამის საზოგადო საკრებულოს შენობაში ადგილობრივმა ქართველ ქალთა საზოგადოების „მანდილოსანი“ს განყოფილებამ თავის ქონების გასაძლიერებლად გამართა რუხულ-ქართული წარმოდგენა. შემოსავალი კარგი იყო. სხვენებულმა საზოგადოებამ თავისი მოქმედება უკვე დაიწყა და 19 ივნისს დიდის ზეიმით საჩაივც აკურთხეს.

➤ **დ. ხაფიზის თეატრი** კვირას ლოტბარი გოძიაშვილი გამართავს თავის კონცერტებს. აქედან აპირებს გამგზავრებას სურამ-ბორჯომში.

➤ **მეწარმი ია მახალაძე**, „სამშობლო“ ს რედაქტორი გასულ კვირას თბილისში იყო ალ. ყიფშიძის დაკრძალაზე დასასწრებლად.

➤ **ახალი ვოდევილი** „ფუტურისტები დაწერა გ. ურუშაძემ

➤ **ალ. იმედაზიშვილი** რუსულიდან სთარკმნა სამხიარული ვოდევილები

➤ **მსახიობი ძალი** მარო მღვიანი ხონში მიიწვიეს.

➤ **თეატრის სასარგებლოდ** ზესტაფონში გამართულ სეირნობას კარგი შემოსავალი ჰქონდა.

➤ **ფინტაფონის თეატრის** გადაკეთება დაიწყეს, განახლებულ თეატრში 260 ადგილი იქნება.

➤ **თეოფილე ხუხუჩიძის** სამწერლო მოღვაწეობის 3 წლის თავი სრულდება ამ წლის 1 მკათათვეს

➤ **სახალხო თეატრი** ქართულ წრის საზოგადო კრება შესდგება 30 თიბათვეს.

➤ **მასწავლებელთა დამფუძნებელ** კრების ანგარიშის დაბეჭდვა შემდგომისთვის გადაიდო.

➤ **ძუთისის დღეს. საზოგადოება** თბილისის ღრამ. საზ. გამგეობას შემოუთვალა—ერთი დასი ვიყოლიოთ თბილის-ქუთაისში წარმოდგენების მმართველად.

ალ. ყიფშიძე მადლიერმა ერმა გასულ სამშაბათს, 21 თიბ. შესაფერი პატივით დაკრძალა დიდუბის პანთეონში. თუმცა აკვეთილი იყო, მაინც ოცამდე გვირგვინი ამკობდა სხვათა შორის ცოცხალი თავთავის გვირგვინები „ზემო ქართლის მადლიერ გლეხთაგან“, სალოლაშენის გლეხკაცთაგან“ და სხ. სიტყვები წარმოსთქვამს ანტიან ვისიკოპოსმა, დეკ. ი. მირიანაშვილმა, მღვ. ვ. კარბელაშვილმა, ს. კელიამ („საქართველო“), „სამშობლოს“ რედაქტორ-გამომცემელმა ი. ცინცაძემ, ახალ-ციხის წარმომადგენლებმა დეკ. ხახუტაშვილმა, ქართველ მაჰმადიანმა მაჩაბელმა თათრულად (ჯავახეთიდან), ბ. კანდელაკმა, გურჯანელმა გლეხმა ზარდიაშვილმა და სხვ დაესწრენ: წოდებთა, პრესის დასხ. წარმომადგენელი. სხვათა შორის იყვნენ: ოსეიდან სოფ. ხსლებიდან, მლ. ალ ბეგიზაშვილი კრიიდან - მლ. ცხოვრებაშვილი, ეროვ დემოკრ სტუდენტი - ილ. ყდენტი, სტუდენტთა დამხმრე სახისა და „სამშობლო“—ი. ეკლაძე, ქვემო ხვედურეთიდან გლეხები ზებდაშვილი, ვანო ელბაქიძე დტატე ელბაქიძე (თავთ ვის გვირგვინით, გიორგი წმინდაიდან—სამსონ მეკვიციანი, ზემო ქართლიდან—გლეხები ვლ. ნოზაძე, დავ. საბანაძე (თავთავის გვირგვინით) ზემოგომის საკრ. ამს. იპ ყაველაშვილი, ახალ ციხიდან—ბახი ბეგ მაჩაბელი, ზიბბეგ ღვინიაშვილი, დეკ. ხახუტაშვილი, ბ. კანდელაკი, სალოლაშენიდან—ალნახუტრაშვილი, გიგო შუბირტიძე, ტაბალიკვიდიან—

სიმ. წიკლ აური, დილმიდან - ეფრ. სონდულაშვილი-გორის მახ. ფალავანდშვილთა საგვარეულოდან—კ. ფ ლაენიიშვილი და სხ.

➤ **ალ. გოდ შინინოვი** გასულ შაბათს დაკრძალეს ფრანგების სასაფლაოზე, ამქრების და სხ. თანდასწრებით. კუმო ოცამდის გვირგვინით იყო შემკული.

➤ **ქართვალ ძალთა საზ-ის** სეირნობას 19 თიბ. ვერის პარკში სასურველიამინდი ვერ დაუდგა და საიმისო ხალხიც ვერ დაესწრო, თუმცა სეირნობისთვის საუკეთესო ადგილად უნდა ჩაითვალოს ხსენებ. პარკი.

ახალი კლუბი 1 კვირის პროგნოზი 26 ივნ. — შ ივლს

- ორშაბათი** — რუსული ოპერეტა
- სამშაბათი** — სიმფონიური კონცერტი
- ოთხშაბათი** — სინემატ. სიმფ. ორკესტრი
- ხუთშაბ.** — ქართ. წარმ. (უფას); ორკ.,
- პარასტ.** სინემატოგრაფი, სიმფონ. ორკ.
- შაბ.** — სიმფ. კონც. **სარაჯიშვილი.ხ მონაწ.**
- კვირა** — საბავშო სელამო, ორკეს. სინემატ.

დასაწყისი: კონცერტებისა საღამ. 9 საათ., წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. 8 1/2 ს. **სმსასცვლელი** ფასი ჩვეულებრივია, მხოლოდ-სამშაბათს და შაბათს იხდიან: მანდილოსნები და ტუდენტები (ფორმ.) 6 ნ. კ. მამაკაცები 1-05 კ.

თიბ. სახელოვნო კლუბი კვირას 26 ივნის

საბურთალოს სახალხო წარმოდგენების მმართველი წრის სასარგებლოდ

ქართულ სცენის მოყვარეთა მიერ წარმოდგენილი იქნება ცნობილი

არშინ მალ აღან

თარეტა ოპ. 4 მოქ. ჰაჯიბგოვისა, თარგ. ვ. გიგოშვილისა ფას 1 მ. 15.-ან 40კ.-დე. დასაწყისი საღამოს 8 1/2 ს. აიღეთები იყიდება ყოველ დღე კასაში 5 საათიდან—10სათამდეს. გამგელ **ბაძრაძე**.

